

LEDENBIJEENKOMST

VERSLAG

DE MACHINIST ROTTERDAM
6 april 2025

KONSTANTIN PAUSTOVSKI
VERENIGING
P/A
VENESTRAAT 14
NL-8011 GL ZWOLLE
DESGUINLEI 64
B-2018 ANTWERPEN
secretariaat@paustovski.org
www.paustovski.org

Aanwezig [65]:

Een totaal van 65 deelnemers had zich aangemeld voor de ledenbijeenkomst: 55 leden, 4 sprekers en 1 muzikant, 5 introducés. 36 leden waren afwezig met kennisgeving.

• **ONTVANGST**

Om even over kwart voor twee opende Henk Mulder, de voorzitter, de bijeenkomst, met een welkomstwoord waarin hij herdacht dat de Tweede Wereldoorlog nu 80 jaar geleden eindigde met de bevrijding van de Duitse bezetting en overheersing. Dat wij nu reeds 80 jaar in vrijheid leven wordt dit jaar in brede kring gevierd.

Hij vervolgde met de jammerlijke constatering dat daarmee 'oorlog' geenszins geschiedenis is geworden. Alsof de herinnering aan de gebeurtenissen van zoveel jaar geleden geen invloed meer hadden. Ons optimistische wereldbeeld van na de Tweede Wereldoorlog is inmiddels omgeslagen. Beelden van oorlogsleed hier niet ver van vandaan beheersen elke dag het nieuws. De oorlogsdreiging heeft bovendien ook ons bereikt, zo voelen velen het.

Terwijl deze bijeenkomst in het teken staat van de het werk van de gevierde oorlogs-correspondent Vasili Grossman (en Paustovski ook als zodanig kan worden beschouwd), haalde Henk de gevleugelde uitdrukking van de oude Griek Aeschylus aan: "In oorlog is de waarheid het eerste slachtoffer". Grossman en Paustovski stelden zich in dienst van die gedoemde waarheid. Uit hun werk spreekt de hoop van de humaniteit die steeds zal overleven.

Henk verwees in zijn opening tenslotte naar het artikel van Waegemans in nummer 80 van het *Tijdschrift voor Slavische Literatuur* over de censuur in Rusland waarmee Paustovski moest dealen. Dat artikel is online te lezen.

<https://www.slavischeliteratuur.nl/>

In nummer 73 (augustus 2019) van datzelfde tijdschrift is Grossman de hoofdpersoon en staat zijn positie in de Russische literatuurgeschiedenis centraal in een zeer lezenswaardig artikel van Ellen Rutten, zij het dat op moment van schrijven Stalingrad nog niet in het Nederlands verschenen was en ook in de beschouwing niet is meegenomen.

• **ALGEMENE LEDENVERGADERING**

Vervolgens opende Henk de **Algemene Ledenvergadering** en stelde achtereenvolgens het verslag van de vorige vergadering, het jaarverslag, het financieel verslag en de begroting aan de orde.

• **PROGRAMMA**

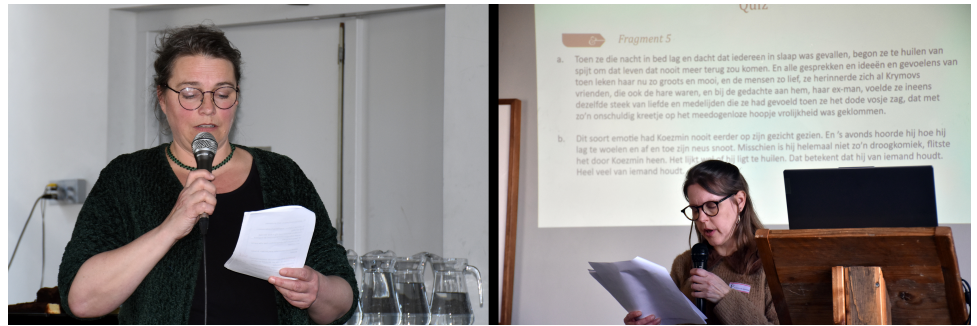
Vervolgens gaan we over tot het interessante programma van deze ledenbijeenkomst.

De vertaalsters **Annelies de hertogh** en **Els de Roon Hertoge** die al geruime tijd samenwerken, verantwoordden in een geïnspireerde duo-presentatie gedetailleerd de problemen en oplossingen bij het bewerken van de vanwege censuur gemaltraiterde verschillende versies van Vasili Grossmans monumentale werk *Stalingrad* naar het Nederlands. Het bleek een moeizame doch geslaagde zoektocht naar de authentieke, compromisloze tekst.

LEDENBIJEENKOMST VERSLAG

DE MACHINIST ROTTERDAM
6 april 2025

Als opwarmer begonnen zij met een quiz. Wij werden gevraagd steeds te beoordelen van wiens hand twee op elkaar gelijkende teksten zijn: van Grossman dan wel Paustovski. Gelukkig maakten de aanwezige leden in grote meerderheid de juiste keuzen. Maar de boodschap was duidelijk: tussen beide oorlogsverslaggevers is een onmiskenbare verwantschap. Uit een Youtube filmpje konden wij de conclusie trekken dat de Engelse vertaler Chandler zich er iets gemakkelijker van af had gemaakt. Enfin, al doende brachten de analyses van de beide vertaalsters de vervormende werking van de ideologisch denkende censoren aan het licht. De vertaling van dit eerste deel van het tweeluik (waarvan deel twee onder de titel *Leven en Lot* al eerder is verschenen) over het iconische Stalingrad en de heroïsche strijd daar die een keerpunt in de Tweede Wereldoorlog zou blijken, - is een geweldige prestatie waarvoor de lezer oprecht dankbaar mag zijn. De vertaalsters de hertogh en de Roon Hertoge bevelen ons hun website <https://hertog-hertog.nl/> aan, waarop zij doorlopend nieuwe annexen zullen plaatsen rond Grossman en *Stalingrad*. De website bevat thans vooral boekaanbevelingen.

• PAUZE

• VERHALEN EN MUZIKAAL OMLIJSTING

Evgeni Soevorkin op de bajan (soort knopaccordeon) en **Lex Bolmeijer**, vertelstem, brachten vijf verhalen van Paustovski ten gehore. Zo indringend dat zelfs de meest belezen Paustovski-kenners het gevoel hadden die verhalen voor het eerst te horen. Een groot compliment. De sfeer werd prachtig benadrukt door de muziek van Evgeni. Hij start met *Het lied van de oorlogscorrespondenten* [Песня военных корреспондентов]

De vijf verhalen zijn overigens na te lezen in *Goudzand* en *De muziek van de herfst*.

- Eerste verhaal: *In een open vrachtauto*, *Goudzand*, p 322 t/m 324 met de lyrische de mijmeringen van de verteller en zijn chauffeur over het landschap in hun geboortestreek, terwijl zij ver van huis in oorlogstijd zijn afgesneden van het vreedzame leven thuis.

Muziek: Scriabin, *Etude Op.2 No.1*, Transcriptie voor accordeon, E. Soevorkin

- Het tweede verhaal *Het Engelse scheermes*, *De muziek van de herfst*, p 413 t/ 416 Een eenvoudigweg hartverscheurende vertelling over de wreedheid van een Duitse officier die dat overigens met de wrekende dood moet bekopen. De oude kapper van het Theater in Marioepol wrekt zich op de Duitse luitenant die twee joodse jongetjes wreed heeft behandeld.

Muziek: *Het lied van Stenka Razin* [Из-за острова на стрежень]

KONSTANTIN PAUSTOVSKI
VERENIGING
P/A
VENESTRAAT 14
NL-8011 GL ZWOLLE
DESGUINLEI 64
B-2018 ANTWERPEN
secretariaat@paustovski.org
www.paustovski.org

LEDENBIJEENKOMST

VERSLAG

DE MACHINIST ROTTERDAM
6 april 2025

In Nederland is de melodie bekend als *Aan de oever van de Rotte*, in België als *Aan de oever van de Leie*.

- Het derde verhaal *Belaja Tserkov, Goudzand*, p 369 t/m 371 is een “journalistiek” (volgens de uitgever?) relaas en speelt in 1944 in *Belaja Tserkov* waar Paustovski’s grootvader en vader zijn opgegroeid en vele jaren hebben gewoond. Paustovski brengt als het ware een ode aan die stad, nu verwoest door de Teutonen. Paustovski op z’n best.

Muziek: Chopin *Wals Op.64 No.2*, Transcriptie voor accordeon, E. Soevorkin

- *Madame Beauvais* is de hoofdpersoon van het vierde verhaal, *Het gebed van Madame Beauvais* opgenomen in *De Muziek van de herfst*, p 436 t/m 441v. ook dat speelt in 944. Geen reportage van het front, maar het mouvement in het verhaal is het nieuws van de invasie in Normandië, met het moment waarop madame in een niet eerder geziene zijden jurk de champagneglazen op tafel zet en haar vreugde deelt, als een groots moment. Dat het verhaal daarna eindigt in de stilgeknield devotie van madames geprevelde gebed, zal de ongelovigen onder ons doen beseffen wat wij hebben laten glippen en aan de moderniteit hebben geofferd.

Muziek: *Een kleine blauwe sjaal* [Синенький, скромный платочек]

- Tot slot de radiorede van 2 mei 1945, nog onlangs vertaald door Greet en gepubliceerd in *De Wereld van Paustovski #39 Ochtend van de zege*. Natuurlijk is er de door Paustovski verwoorde blijdschap en opluchting. Maar de slotzin bevestigt nog maar eens dat zelfs grote schrijvers als Paustovski zich ernstig kunnen verkijken op de toekomst: “Omdat wij niet zomaar zijn opgegroeid in een groots land, dat de hele wereld voorbeelden heeft getoond van hoge morele kracht en van rechtvaardigheid.”

Muziek: *Kraanvogels* [Журавли]

- **DINER**

Aan het diner in de vorm ‘een tafeltje vol’ nemen 30 leden deel.

April 2025

Annette Bos, secretaris

KONSTANTIN PAUSTOVSKI
VERENIGING
P/A
VENESTRAAT 14
NL-8011 GL ZWOLLE
DESGUINLEI 64
B-2018 ANTWERPEN
secretariaat@paustovski.org
www.paustovski.org
